UA-2012 Seat No.________

First Year B. A. (Sem. - I) Examination

March/April – 2012

Sanskrit : Paper - I

(Core Course & Elective Course)

(१) रामायणे – अयोध्याकांड : वाल्मीकि (सर्ग १–१२)

(२) સંસ્કૃતમાંથી અનુવાદ

Time : **3** Hours] [Total Marks : **70**

सूचना

નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of ☛ signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination : ☛ F. Y. B. A. (SEM. 1)	
Name of the Subject : ☛ SANSKRIT : PAPER - 1	
☛ Subject Code No. : 2 0 1 2 ☛ Section No. (1, 2,.....) : Nil	Student's Signature

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે**નો અનુવાદ કરો : ६

1 (a) Translate any **two** of the following : **6**

(१) तेषामपि महातेजा रामो रतिकरः पितुः ।
स्वयंभूरिव भूतानां बभूव गुणवत्तरः ॥

(२) अनेकवर्षसाहस्त्रो वृद्धस्त्वमसि पार्थिव ।
स रामं युवराजानमभिषिञ्चस्व पार्थिवम् ॥

(३) तेन विभ्राजिता तत्र सा सभाभिव्यरोचत ।
विमलग्रहनक्षत्रा शारदी द्यौरिवेन्दुना ॥

(४) लक्ष्मणेमां मया सार्धं प्रशाधि त्वं वसुंधराम् ।
द्वितीयं मेऽन्तरात्मानं त्वामियं श्रीरूपस्थिता ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** સ-સંદર્ભ સમજાવો : १०

(b) Explain any **two** of the following with reference to the context : **10**

(१) उत्तिष्ठ मूढे किं शेषे भयं त्वामभिवर्तते ।
उपप्लुतमधौघेन किमात्मानं न बुध्यसे ॥

(२) हृष्टाः खलु भविष्यन्ति रामस्य परमाः स्त्रियः ।
अप्रहृष्टा भविष्यन्ति स्नुषास्ते भरतक्षये ॥

(३) अवलिप्ते न जानासि त्वत्तः प्रियतरो मम ।
मनुजो मनुजव्याघ्राद्रामादन्यो न विद्यते ॥

(४) यस्ते मन्त्रकृतः पाणिरग्नौ पापे मया धृतः ।
तं त्यजामि स्वजं चैव तव पुत्रं सह त्वया ॥

૨ રામાયણનું આદિકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૩

2 Evaluate Ramayana as a premiered poetry. 13

અથવા / OR

૨ મંથરા અને કૈકેયી વચ્ચેનો સંવાદ વર્ણવો. ૧૩

2 Write in detail about the conversation between Manthara and Kaikeyi. 13

૩ વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : (કોઈપણ **ત્રણ**) ૨૧

3 Write critical notes : (any **three**) 21

(૧) રામાયણના કર્તા-વાલ્મીકિ.

(1) Valmiki the author of 'Ramayana'.

(૨) અયોધ્યાકાંડના ૧થી ૧૨ સર્ગોમાં આવતા પૌરાણિક ઉલ્લેખો.

(2) Give reference of 1 to 12 ancient sitings.

(૩) રામનું પાત્ર.

(3) The character of Rama.

(૪) વાલ્મીકિની ઉપમાઓ.

(4) Similies of Valmiki.

(૫) વાલ્મીકિની સંવાદકલા

(5) The dialogue - Skill of Valmiki.

૪ નીચેનાં પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે **પાંચ**) ૧૦

4 Answer the following questions : (any **five**) 10

(૧) રામાયણના સાત કાંડોનાં નામ આપો.

(1) Give name of seven Kands of Ramayana.

(૨) કૈકેયી અને કૌશલ્યા કયા દેશની રાજકુમારી હતી ?

(2) Which regions princess were Kaikeyi and Kaushalya ?

(૩) કવિએ 'વૃદ્ધ' અને 'તરુણી' શબ્દો કયા પાત્રો માટે પ્રયોજયાં છે ?

(3) For which characters the poet used words like 'Vrudha' and 'Taruni' ?

(૪) કૈકેયીએ વચન પાલન માટે ઉલ્લેખેલ બે આદર્શ રાજાઓનાં નામ આપો.

(4) Give two names of ideal kings which were suggested by Kaikeyi ?

(૫) મંથરાએ કૈકેયીને કયા બે વરદાનો માંગવાનું સૂચવ્યું ?

(5) Which two boons were suggested by Manthara to be asked by Kaikeyi ?

(૬) રામાયણનાં છંદની ઉત્પત્તિ કયા પ્રસંગે થઈ હતી ?

(6) In which occasion Ramayana's metre was produced ?:

(૭) રામ અને લક્ષ્મણનું ભ્રાતૃત્વ કોના જેવું હતું ?

(7) Rama and Laxman's brotherly love was like whom ?

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે **બે** નો અનુવાદ કરો : ૧૦

5 Translate any **two** of the following : **10**

(१) अस्ति कस्मिंश्चित् प्रदेशे महान् न्यग्रोधस्य पादपः। तत्र वायसदम्पती प्रतिवसतः स्म। अथ तयोः प्रसवस्य काले वृक्षस्य विवरात् निष्क्रम्य कृष्णसर्पः सदैव तदपत्यानि भक्षयति स्म । ततः दुःखितौ तौ स्व प्रियं सुहृदम् श्रृगालम् गत्वा अकथयताम् – भद्र । एकः दुष्टः कृष्णसर्पः वृक्षस्य विवरात् निर्गत्य आवयोः बालकान् भक्षयति । तत् कथ्यताम् तत् रक्षणाय कश्चित् उपायः ।

(२) कस्मिंश्चित् अधिष्ठाने मित्रशर्मा नाम ब्राह्मणः प्रतिवसति स्म । सः कदाचित् यजमानम् पशुमेकम् अयाचत् । यजमानोऽपि तस्मै शास्त्रोक्तम् पशुमेकम् अयच्छत् । स ब्राह्मणः तम् स्कन्धे कृत्वा सत्वरम् स्वपुरम् प्रस्थितः । मार्गे त्रयः धूर्ताः तस्य सम्मुखाः बभूवुः । ते च तादृशम् पीवरम् पशुम् अवलोकय अकथयत्–अहो । पश्यन्तु पशोः सौन्दर्यम् । यदि अयम् पशुः प्राप्नोति चेत् वयम् धन्याः भविष्यामः । तदेनम् वञ्चयित्वा पशुमादाय गच्छामः ।

(३) अस्ति उज्जयिनीवर्त्मप्रान्तरे प्लक्षतरुः । तत्र हंसकाकौ निवसतः । कदाचित् ग्रीष्मसमये परिश्रान्तः कश्चित् पथिकः तत्र तरुतले धनुः काण्डं संनिधाय सुप्तः । तत्र क्षणान्तरे तन्मुखात् वृक्षछायाऽपसृता । ततः सूर्यतेजसा तन्मुखं व्याप्तम् अवलोकय तत् वृक्षस्थितेन हंसेन कृपया पक्षौ प्रसार्यपुनः तन्मुखे छाया कृता । ततो निर्भरनिद्रासुखिना तेन मुख व्यादानं कृतम् । अथ परसुखम् असहिष्णुः स्वभावदौर्जन्येन स काकः तस्य मुखे पुरीषोत्सर्गम् कृत्वा पलायितः ।

(४) तदनन्तरं सर्वे कपोताः तण्डुलकणलोभात् अवतीर्य जालेन बद्धा बभूवुः । ततो यस्य वचनात् तत्र अवलम्बिताः तं सर्वे तिरस्कृर्वन्ति । अतः चित्रग्रीवः उवाच 'सर्वथा अविचारितं कर्म न कर्तव्यम् । अथ इदानीम् अपि एवं क्रियताम् । सर्वैः एकचित्तीभूय जालम् आदाय उड्डीयताम् । यतः अल्पानामपि वस्तूनां संहतिः कार्यसाधिका । इति विचिन्त्य पक्षिणः सर्वे जालं आदाय उत्पतिताः ।